

Živoh v Čisovick

Koncem $\overline{\text{XIX}}$ století.

V náhledujícím líčení chtěl bych se vrátiti do doby svého dětství a analyzovati tak či-
něj v literatuře pro věčnou památku. Budoucí eternitář udělá, si obrať o tom, jak se život
lidí stále mění, jak neustále ku předu. Požadavky od života jsou stále větší ale zdať se, že
na jeho spokojenosti. Zdať se, že byli lidé dříve spokojenější, nebyli takových národů, lidé byli
i vespolech drsnější a čemna, přivádějí vzájemně navštěvování, volání a dlouhých zimních ve-
cerů. Zdať to bývali nypřevládí. O události literatury bylo by nyní pohledati se méně nežli bezvý-
znamu, dovedli oni vytvořiti úplný román v něm neaktybylo přetvořiti, poučavosti ani humoru.

Těžba jezemňácká česko do Prahy, dala řádek k vypravěním, ne několika řečích. To lidé, živíci v zemědělské samostatnosti byli ohromněno porovnávali, nic jim nešlo, větš z nich, Hlasem třicetým vědomostí schůze, byl přetrážen věrnějším událostí, potom první ne řadu těžba sřazovala, vypravěči se na domnělný jež o město měly z vypravěčů, česť ne- by od svých přáčkův sřez. O válkách napoleonských dovolil a novotěti i pumichu.

где заправителем уряды: (мысль о Наполеоне)

Teď sám k sobě praví, ať přinečím strany, veliké stěny mne přepadá, s Ruzanic rovnano. Když do Ruzanic šel, tam o mělnu přišel a jeho mělny desetkrát, utíkáž pory musel.

V rodinách, jidel a tu, co poskytovali hospodářství. K židu jich se říkalo u nováka v čp. 102, nebo
 u Roučického v čp. 93 nahupoval se jenom tu nejmúžnější (cudr, cibulka, kap, tačid), nebylo-li ji-
 něž, tedy na dluh, nebo třeba výměnou za vejce, ba i dřezová v domácnostech vyráběná hostala
 nebo hrábě. Snad nejčastěji na tom žijali řemeslníci, kteří jezdili za vydělkem do Prahy, vždy na
 celý týden, kde žili při ohlebě který si sebou z domova vzali. V městě a okolí vydělků nebylo a
 kdejší žide byli státní kava se stavěla draka na Dobříš a potom silnicí do Mnichova, na Řitku a
 do Bratřinova. Aby u dr této práce dostali, podpíseli stavitele i parobky, následním kon-
 sáem másto nebo rajčákem. Topilo se dřívím, uhlí zde v těch dobách bylo téměř nezámo-
 věcí. Chodili se do lesa, hlavně do Střelky jak se říkalo lesům na Skalce, prováděl se tam přiv-
 ňa (pleně) a klesl se vozilo domů. Práce byla zardma, za klesl se musel zaplatiti lesní sprá-
 vě a portová a hajní smladu tr nejteplejší er v chalupaech měli, aby příliš vysoké nezení krom-
 du klesli nebo přetáhli. Chlebo si pekli v každé domácnosti sami a kava měby domě, vyprý-
 ňil se bochník od soukda a při pečení a vrátil. Každý rád chleba přijel portovů měl při ov-
 aení ráce čerstvý. Chlebo se pekli pravidelně aby vydal 14 dní a je početitelnou, že na takové
 a soby tu komei Ferminu, musli být dobré zubu a proti se takový chlebo do kap nebo polobky
 lámali.

Obilí se mlátlo až v zimě, v kulupách cepy, ve statkách zentourem. Na polích a kda-
ně dílovalo, když to bylo dobrého státního, až byli lidé přáti dobytka a ženského a chlapů měli kam
chodit na trávu. Tetel se tehdy pěstoval jenom a některýes statkářs, v kulupách vůbec ne.
Kamlet se plevelom a bramborá a a obilí a ženského vyžínali kde jakou mra. Obilí, až to bylo
ažto nebo pěstence při sečení pokládali se na kosi a když usekli, vázali u do silných
snopů a ukládali do mandelů (snopů = mandel). Panský, které přišly do modry porádku
aavodí v čírovině sedech a křiž. ep. 54. kde u říkal u Bečků, „ten byl kdesi q hospodář-
ské škole, tudy novinek kterou se tam naučil zavedl v čírovině kde u v krátce době
vřobecně ujala. Obilí ve žních sekat se ručně hrabičemi až teprve v porádku letos
oběvil se první sekačky ale ty také jenom křátovali, t. j. pokládali obilí na zem narů-
aané. Samozřejmě přišly v době ještě porádku, nejvíce u rozmostky po prve světové válce.
Byli tehdy zdatní sekaři, které donedli pokřatovali obilí, až by dnes ani třeba dohazal.
ten co by chtěl již výkon napodobit. Můj otec pokřal někde obilí sám ve statku, mi-

Chalovic, Blažejovic ep. 55, Moravovic 56. Tehdejší sekáři jednali stálým cvikem i s přáním udržeti si pověst, byli pravými mistři ve svém oboru. Tebouy oves nebo ječmen sekány hrabíci česli na nádherné stěhly odte stěhla, strniště nízounké a samé rovné a když se takové obilí svázelo do snopů, byli krásný snop jako kytičky. Kdo špatně posekal obilí byl předmětem posměchu. Největší státek obilí v území byl tehdy statek ep. 56. Směhlo (u Moravců) a ep. 58. Jaros (u Ambrošů) ovšem kromě velkostatku telněvského majitelů Šelky. Úřad starostenský děliti mezi sebou sedláci a pohod v něm následovali za sebou v pořadí: Blažek ep. 54, Vlček ep. 53, Štěpánek ep. 20 a Mucha ep. 44.

Děti v chalupách byly připravovány k práci od nejútlejších mládí. Ty nejmenší měli na starosti hurny a ti větší dobytek a byli povinni pracovat, že ráno přes obilím do školy musí nejpozději napásto svěřené jemu stáda.

Ve škole čtoucí v té době (okolo r. 1900) vláde neomezeně řídící An. Krížek. Byl to mrzutý starý učitel, který neznal smilování. Děti a koťáci jako ohně a stáda aby se na něžto dítě jenom podíval a již plakalo.

Druhou třídu vyučoval v té době zde působil učitel Čeněk Kubalík. Byl to v té době mladý člověk, vlastenecky zapálený, který utroubil sem tam nějakou slovu a na své historky navíc, nežli mu dovoloval úřední řád, který již zavedl, aby tam byl co nejpozději o slavné době našeho národa. Děti měli z toho v hlavě zmatky, nevěděli co si z toho mají vyprávět, když normální výklady učitele a články v čítance školi nebyly jině. Snad učitel Kubalík jako vlastenec sledoval cíl nasadit čerpa nadhřevy a dětských mozků k předatladaným jim historickým dějům.

Když z ránu v školě učitelé splnouti, přenesl mu rovně listové pruhy již měli sloužit jako ukazovatel. Vede též funkce a ve větší míře sloužilo takové ukazovatel k sebekučením a krokům což poznal mnohdy sám dříve prouti na vlastní kůži. Tlustal se nejčastěji bití proutem přes dlaně rukou (čemuž se říkalo avistati, narukku) a počež ran řídil se velikostí přestupků. Mnozí školáci měli po takovém a krokem kůži na dlani proseknuť a krváceli a loživě olizovali svou ránu.

V nepřítomnosti učitele školáci naráželi pruhy nosem, nebo ji mazali čumákem, aby při vyplácení se přerazili. Děti byly tehdy ovšem divoké, neboť byly vychovány proměkány sami sobě, vyrůstali na pastvo v kousku dětí jim poslouhnych, kde se pořádku ručně kry ne vždycky vylékali. Rodiče děti telečně trestání od učitelů s povděkem kvitovali, neboť sami neměli času věnovati se výjevu svých dětí. Nebylo v rodinách mluvení s dětmi zvláště kde jinde bylo více a to bylo téměř ve všude. Byčivo, tehdy Fray, u všech smerech.

Učitelé, které ovládali divokou fu chaslu vždy byli i případy že někteří školáci postavili učitel i na odpor jako Hantůch, a Jan Hukl zep. které se s učitelem docele prali. Porádali si i domáci války s hlukou okolních vesí a nále k bojovníci vraceli s rozbitými hlavami. Když byl postaven telefonní vedení k Říči okolků hluků se sloupů všechny izolatory a chodila potom celá řada hluků sčítaných na tomto podniku ne křivstlav k soudu.

Bývalo bida domovem v chalupách, byla i mezi dětmi. Chudí bojovníci děti byli v Čirovicích ve škole i přes polední přestávku o kousku chleba aby to tak jenom učitel Kubalík který těm nejchudším rozdával pravidelně po dvou křečáček na kousku. Tohle lidemilnosti se nenavš ani u kaplana Rouse a Mněšku, který zde vyučoval náboženství. Ten kontroloval, v čem mají děti zabalené školní knihy a když našel, že jsou zabalené v Právětidu nebo dokonce v káři, což byl časopis protikřesťanský, vyšetřoval školáka kde noviny vzal, činil mu výčty a dítě málo kdy chápalo, čím k provinilo.

Děti chodili obecně nuane, boty měli jenom ti zámožnější, chudí chodili bosy v zimě v dřevákách. Byla radost i z takové věci jako mít nové dřeváky. Chodba ve škole byla vroubená po obou stranách dřeváky nuany veličností a potom a co to bylo klapotu když skončila vyučování. Za to ne klouzavky byly dřeváky nena-kraditelné, ti k ne nide nejak ždilo po svahu dolů ode dvora.

Kluci když měli něco na ruce a báli se jít do školy, chodili tak a a školou a Pepis Drobek dlouho místo ve školní lavici vysedával na topolu u Novákově a hrady nežli bylo tátu jeho záležitost propracena.

Byť to bylo v Kyjově zřízeno vojenské střelnice a do Litvče a okolí došlo vojenské útravy vřady na nějaký čas po několika roků k ujednání vývozu. Později byli ubytováni po stodolách a v Litvčích bývalo v té době Rusů. Celá Kolonie přeměněna ve vojenské evičiště a ležela po celou tu dobu úkolem. Celá její prostora zarostla trávou a je neprochůzitelná, pročež byli lidé zachráněni alovit sem na trávu kůže nary- žité sluneční světla. V suchých letech kůže byli nedostatek krmiva, alovit sem i do ně trávu v noci v celých kromadných vypravách a četníci je často prolínali po polích, vše mělo i dovedy u soudu a mnoho lidí bylo trápáno věcním.

Čirovský most býval místem, kde se scházeli večer po práci vřadní čirovští mládenci k večerním posílačkám. Byl v Litvčích tehdy loame chasy, vřadním statku měli čeledína v některém i dvě děvečky. Tyto scházely neobiti a nějaká ba bujných spřymů a některý den ráno marně hledali oznamení svoji dřevěné záchody, plavali svorně na Balounovic rybníce. Svátky, pouť a posvícení slavilo se obzvláště. Posvícení se slavilo tři dny se neustálé muziky. Muziky neobiti a ba pranic a vřady se našel nějaký notický vráč, který kůže se trochu napil vyvolával mrautosti. Nebyl radno aby přespolní navštěvníci elovali se příliš sebestoanně nebo brali k tanečnické děvě které se věřilo posornosti domáckých chasníků.

Vražda u Bazantnice kterou spáchal Alois Gátáček (vřadeno Jozef Stepičkovice nazývaný) rozčertila hladnou hladnou Litvče. Lidé koreně sledovali vyšetřování v soudní síni a bylo jich i několik svědětů před soudem.

Ve společenském životě panovala kastovníctví. Cím byl kdo bohatší vyřadovával pro seho větší nadřadnosti, sedláci přezírali chalupníky a toť vřadění přenášelo se sá- moudně na mládež i na děti. Byli v Litvčích i tesa. furanti a mezi nimi vyni- kal K. Dvořák přezdívaný Králík z ep. 21.

V těch dobách měli Litvče i svoji hudební kapelu. Na vřadu jak se říkalo čirov- skému Betlemu za ep. 45. stále chalupa Součků říkalo se tam u křtání, ten začal vy- covat muzikantům umění chlapeč i dospělí a tak vzala původu Součkův čirov- ská kapela, která potom vykrávala tři muzikanty nejen z Litvčích ale dělala zájezdy i do okolí.

Každá chalupa a každý statek měl svoji přezdívkou která se přenášela i na jich majitele. Byli to pouštáky a doob kůže ukolovati nebyly čirovány a jmenovány po původních majitelích. Tak se říkalo k příkladu: v ep. 10 u Směšků, v ep. 11 u Štro- ků, v ep. 12 u Berštátek, v ep. 13 u Dolepů, v ep. 16 u Bořičů, v ep. 18 u Kolářů, v ep. 19 u Ambrožů, v ep. 19 u Koloušů, v ep. 20 u Štěpánků, v ep. 21 u Křtálů, v ep. 42 u Ko- vářů, 44 u Polcajů, ep. 45 u Kuběchů, 49 u Bretků, v ep. 50 u Štrámů, v ep. 51 u Pau- drů, v ep. 52 u Štělů, v ep. 54 u Blažů, v ep. 55 u Blažů, v ep. 56 u Moravců, v ep. 57 u Bělů, v ep. 58 u Mašťálů, v ep. 60 u Jarolávků, v ep. 62 u Křtálů, v ep. 65 u Balounů, v ep. 72 u Lišků (bývalé Chodimovic chalupa byla elorěna) v ep. 74 u Martínů, v ep. 76 u Purnošů, v ep. 79 u Fialů, v ep. 9 u Fialů, a v ranické chalupě u křtálů u četných Martínů, u Fialův poději u Pažďů, v ep. 82 u Pavlašů, v ep. 88 u Šabů, v ep. 91 u Židovně (bývala pryde židovská škola) v ep. 98 u Martínů, v ep. 104 u Najbů, v ep. 62 u Křtálů, v ep. 68 u Jerků,

Posledním čiro. pop. v té době byl 110. kostnice Antonína Koláka v té době postaveny. Nostine zde byly v ep. 35 u Směšků, v ep. 95 u Placů a v ep. 110 u Kolářů.

Chaludy v ep. 62 u Svotků, v ep. 93 u Dolepů (poději u Svatomelu) v ep. 107 u Nováčů.

V čirani kovářů v ep. 100. v Litvčích místních bydlel kovář a byl zde i eluobinec v něm ubytováni místní eludi, zřijů v čirani a ve stáři postelní na domovskou obec.

Kuriositou a mek byl Antonín Divišek (+ 1951) který dělo anežně starostou své domov- ské obci. Několikrát jej přizval četník, téměř nakolo, starosta Kliment jej musel oblédnouti ale Divišek, oaty kned zsa prodal a přišel pro jiné. Okulým a sestárným domovským příslušníkům poskytovala obec ubytování ale výživu si opatrovali sami zbrotov dům od domu. Chodilo loame zbrotů i z vřadů vsmie do Litvče a několik elučinětářů vykrávalo po chalupách, mezi nimi zde tipická figurka zde vřadění anámý Honzáček Kolouš. Chodilo i eše nádo podomních, obelodníků, křtálů, křtálů, křtálů, křtálů, křtálů, křtálů a vřad měných prodávčů i podomníků.

Čirovice bývaly i vinníků zahrad. Největší snad byla zahrada Píalovic ep. 9. (Koháňovice) kde mohutné zakloně a krušky bývaly obilnany ovocem. Co tam bylo druhů jablíček má sice řada konvulzických jmen a druhů které se pěstují dnes ale odlišné vůči smrazení a škůdcům. Nejpoširnější druh byla - šípová, panenská, malvazinky, mšeňská a t. v. sladká. U krušů druhy, overnický, liberky, smolnice, panské a chrstíček. Na sadě, tak se říkalo aleji která lemovala cestu k mnišskému potoku Ada morim (nynější statek Školáře ep. 6.) stály rovněž rozložitě ovocní stromy a každý zaval podzimní ovocem, bývaly napadané ovocem plná cesta. Veliké zahrady plné ovoc byly i u statků obou kapličky, tam v dávné zahradě měli vlastní sušárnu kde se ovoce, hlavně soštiny sušili pro zimní potřebu.

Ovocní stromy povětšinou plané krušky stávaly po různých vpočích každý se nepřikládá k jejich užítí stejné sporně činilo aspoň krajinně malebnou a byli dle nich pojmenováni i místa v okolí. Tak se u bazantů kde honu louky čirovské to říká u šípů, ne luhů a polích na cestě do Kolnice, u Dubů dle starých rozložitých dubů který tam vysadil celému okolí až je skládá nešťastná sedera a. naučizna. Ze školkem stála velká planá kruška plná ovocem a kdo si pospířil a krušky otrávil měl celou zimu prachandou na skubánky.

Do lesů a též na norně, kdo se na houby nebo jatky musel se chránit potkati v lese kajně. Ty když někdy v lese přivítali ne celý les a přivítaně a leze vyhnali. Novu též kládli kajně Barto a po něm Bendab, oba byli stejní rovní. V Desincech byl kajně Smolák který býval v ep. 15. a bída dětem když je potácel cestou a leze s nasbíranými černými jablky, surově na ně křičel a dýchány s jedy dle jim rozbil kůl.

Části byli též ohně, chalupy byly vesměs kryty slámy a každý někdy vypálil dle obyčejně se neomezil na jeden objekt a rozšířil se na celé okolí. Tak vyhořel v té době celý vršek, Souček, Koznář, Pulce, Markus, Lelo. Části ohně byli v mnišské kde vyhořela celá část mezi kostelem a podajím na ta drabce tj. nynější čirovské ulice. O požáru lesa Honý jistě amanka na předčasnějiel stráněs této kroniky.

Čirovci měli i tehdejší svoji kouskovskou příchodu. Do Čirovic měl přijež jekýsi Kubr, byl to nějaký pohrávák nebo snad poslanec sam jím dle nevim, byl tem též malý elapke. Celé Čirovice vypravili se na uvítání na nádvaží. První zahájili kanev s ohnáním výhozem a čirovská kapela hrála různé mrtvé do kroku. Napětí se vystupňovalo když uděláno ložátko vjele do nádvaží. Vše bylo připraveno, kapelník Souček rukou a taktořím valúru čel jenom ne dam a namenu, kanev do nemožnosti vysponování a storožky a připravenou uvíteu řevu na jazyku. K všem vystoupil jenom Fr. Drobiček anomy oekmetka který dovedl být v náladě celý týden a vrceel se právě z Prahy ovšem v povznesené náladě a udiveně se divil co ti čirováci tropí. Někdy druhy nevystoupil a vlécel se to utáhně dle Rymání. Čirovci se kornali se světa utěrnuti vepamatorali a někdy uvedl naalmeněly Drobiček před muziku která spuvřila uvíteu fanfáru. Uvítání pokračovalo vskly se v dokonatou frášev. Drobiček forostě se volání skly v protivěa přívodu zedli k čirovicům k černu muziku klueňo vytrávalo. Dlouho potom se říká Drobičkovi Kubr.